

Чижиков О.О.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЩОДО ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ

У статті розкрито особливості призначення покарання та визначення інших форм реалізації кримінальної відповідальності до посадових осіб органів місцевого самоврядування, уповноважених здійснювати нотаріальні дії. Мета дослідження – з'ясування видів покарання та інших форм здійснення кримінальної відповідальності, що застосовуються до посадових осіб органів місцевого самоврядування, уповноважених здійснювати нотаріальні дії за вчинення протиправних діянь.

Проведено суцільне дослідження вироків, які стосувалися порушення порядку здійснення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування, під час якого виявлено 31 кримінальне провадження у період з 2008 до 2021 р. Проаналізовано 54 призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень 364 та 366 КК та справи, які суд кваліфікував за 366 (ч.1 і ч.2) КК України. За ч.1 ст. 364 КК судами посадовим особам органів місцевого самоврядування за порушення порядку здійснення нотаріальних дій призначалися альтернативні види покарання, не пов'язані з ізоляцією від суспільства (переважно обмеження волі зі звільненням від відбування покарання з випробуванням та з позбавленням права обирати певні посади або займатися певною діяльністю в середньому строком на два роки). За ч.2 ст. 364 КК призначалося покарання у вигляді позбавлення волі, 90% осіб звільнені від відбування покарання з випробуванням (застосування положень ст. 75 КК здійснювалося до змін, внесених Законом 1698-VII від 14.10.2014р., Законом №1261-VII від 13.05.2014 р.).

У переважній більшості випадків за ч.1 ст. 366 КК призначається покарання у вигляді штрафу (66,6 %). За ч.2 ст. 366 передбачено визначену санкцію, тому судами призначався строк позбавлення волі на два роки. Однак у 95% випадків застосовувалося положення ст. 75 КК, згідно з яким випробувальний строк переважно призначався на один рік. У 59,4% досліджуваних вироків призначено додаткове покарання за ст.366 КК у вигляді позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю.

Під час аналізу вироків кримінальних проваджень визначено такі особливості: 1) суди під час призначення покарання зазначеній категорії осіб вважають, що досягненням мети покарання є кара та виправлення особи, проте загальна та спеціальна превенція можлива без реального відбування покарання внаслідок застосування однієї із форм здійснення кримінальної відповідальності (призначення покарання зі звільненням від реального відбування, найчастіше застосування ст. 75 КК України); 2) найпоширенішим є застосування додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю. Визначення додаткового виду покарання перебуває в межах судового розсуду, що потребує вироблення єдиного підходу щодо формулювання цього виду покарання. Вбачаємо доцільним акцентувати увагу на тому, що в разі призначення додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати посаду, з якою пов'язано вчинення кримінального правопорушення, особу слід позбавити тих функцій, які вона уповноважена здійснювати у зв'язку із займаною посадою.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, нотаріальні дії, кримінальна відповідальність, покарання, форми реалізації кримінальної відповідальності.

Постановка проблеми. Питання кваліфікації та призначення покарання за вчинення кримінальних правопорушень у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних із наданням публіч-

них послуг, дуже активно обговорюється серед представників юридичної академічної спільноти. Активізація розробки проблематики цієї категорії кримінальних правопорушень обумовлена пер-

манентним процесом євроінтеграційних реформ; визначеним вектором державної кримінально-правової політики, спрямованим на протидію корупції; системним моніторингом індексу сприйняття корупції, що здійснюється міжнародними організаціями; численними законодавчими змінами до розділу XVII КК України. Кримінальні правопорушення у сфері службової та професійної діяльності є багатоаспектною проблематикою. Суспільно небезпечні наслідки протиправних діянь відображаються на різних сферах життя, тому потребують сегментного дослідження. Ми акцентуємо увагу на питанні призначення покарання та визначення інших форм реалізації кримінальної відповідальності посадових осіб органів місцевого самоврядування, уповноважених здійснювати нотаріальні дії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Самостійні дослідження, присвячені кримінальній відповідальності посадових осіб органів місцевого самоврядування, уповноважених здійснювати нотаріальні дії, не проводилися. Однак можна відзначити дотичні напрями дослідження до цієї теми, висвітлені в нещодавніх дослідженнях таких авторів, як О.В. Коротюк, Р.О. Ніколенко, М.В. Рябенко, І.П. Фріс, Ю.І Шиндель, В.В. Ярош, М.С. Яциніна.

Постановка завдання. Мета дослідження – з'ясування видів покарання та інших форм реалізації кримінальної відповідальності, що застосовуються до посадових осіб органів місцевого самоврядування, уповноважених здійснювати нотаріальні дії, за вчинення ними протиправних діянь.

Виклад основного матеріалу. Під час дослідження питання караності окремого кримінального правопорушення в судовій практиці слід враховувати його особливості залежно від сфери суспільних відносин, на які посягає суб'єкт за вчинення суспільно небезпечного посягання. Це надає можливість визначити оцінку суспільної небезпечності кримінального правопорушення, що надається судами в масиві всіх кримінальних правопорушень, з'ясувати, чи вважає суд доцільним застосовувати покарання, визначене у санкції статті, або застосовувати інші форми реалізації кримінальної відповідальності.

Проведено суцільне дослідження вироків, що стосувалися порушення порядку здійснення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування, під час якого виявлено 31 кримінальне провадження у період з 2008 до 2021 року. На перший погляд, це здається малою

кількістю, але відповідна емпірична база надала можливість виявити низку тенденцій. Отже, нами проаналізовано 54 суддівських рішення про призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, передбачених ст. 364 та ст. 366 КК та справи, які суд кваліфікував за ст. 366 (як першою, так і другою частиною) КК України.

Особливістю конструювання санкції, передбаченої ч. 1 ст. 364 КК, є те, що містить альтернативні три відносно визначені види покарання: арешт до шести місяців (22 %); обмеження волі до трьох років (66,7 %); позбавлення волі до трьох років (11 %). Арешт призначався на момент постановлення вироку 22 % посадових осіб органів місцевого самоврядування. У переважній більшості суди дотримуються медіани визначеного строку в санкції для конкретного покарання, призначаючи строк арешту в 3-4 місяці. Найчастіше з трьох основних видів покарань за ч. 1 ст. 364 КК посадовим особам органів місцевого самоврядування призначалося покарання у вигляді обмеження волі, що складає 66,7%. Суттєво відрізняється ситуація щодо призначення покарання у вигляді позбавлення волі в разі постановлення вироку за ч. 1 ст. 364 КК (складає 11 % від усіх випадків), тоді як у разі зловживання владою чи службовим становищем, що спричинило тяжкі наслідки, позбавлення волі призначалося кожній особі, визнаній винною за ч. 2 ст. 364 КК. Це обумовлено конструюванням санкції статті, яка є відносно визначеною з одним основним покаранням у вигляді позбавлення волі. Однак у 90% постановлених вироків із призначенням покарання у вигляді позбавлення волі посадові особи органів місцевого самоврядування були звільнені від відбування покарання з випробуванням. Реальне відбування призначеного покарання у вигляді позбавлення волі призначалося лише у разі сукупності вироків.

Зазначена санкція визнається кумулятивною, яка містить обов'язкові для застосування додаткові види покарання: 1) позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років (61% осіб призначено додаткове покарання, переважній більшості – на 2 роки); 2) штраф від двохсот п'ятдесяти до семи сот п'ятдесяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян (11 %). Отже, додаткове покарання у вигляді штрафу до посадових осіб органів місцевого самоврядування застосовується як виняток. У судовому правозастосуванні поширеною була практика застосування ст. 69 КК (до внесених змін щодо корупційних діянь), на підставі

чого не застосовувалося додаткове покарання. З урахуванням змін призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, не дозволяється до випадків засудження за корупційне кримінальне правопорушення, до якого відноситься зловживання владою або службовим становищем. Разом з тим, призначення додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю щодо відповідної категорії осіб порівняно зі штрафом судами визначалося більш доцільним.

Узагальнюючи вищезазначене, підкреслимо, що за ч. 1 ст. 364 КК судами посадовим особам органів місцевого самоврядування за порушення порядку здійснення нотаріальних дій призначалися альтернативні види покарання, не пов'язані з ізоляцією від суспільства, переважно обмеження волі зі звільненням від відбування покарання з випробуванням, із позбавленням права обирати певні посади або займатися певною діяльністю у середньому строком на два роки. За ч. 2 ст. 364 КК призначалося покарання у вигляді позбавлення волі посадовим особам органів місцевого самоврядування, у 90% випадків особи були звільнені від відбування покарання з випробуванням.

Зміни, внесені Законом № 1698-VII від 14.10.2014 р. [1] до ст. 75 КК та Законом № 1261-VII від 13.05.2014 р. [2] до ст. 364 КК, відобразилися на кримінально-правовій кваліфікації у судовій практиці: переважно спостерігаємо зміну кваліфікації за вчинення протиправних діянь посадовими особами органів місцевого самоврядування, уповноваженими здійснювати нотаріальні дії. Раніше під час досудового розслідування та розгляду кримінального провадження кримінально-правова оцінка визначалася у кваліфікації за сукупністю статей 364 та 366 КК України. Після законодавчих змін у 2014 р. відповідні діяння кваліфікуються як службове підроблення. Тому суд активно застосовує положення ст. 69 та ст. 75 КК України, оскільки кримінальне правопорушення, передбачене ст. 366 КК, не відноситься до корупційних.

Переважно за ч. 1 ст. 366 КК призначається покарання у вигляді штрафу (66,6 %). Суд, застосовуючи штраф, призначав суми від 30 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (далі – н.м.д.г.) до 250 н.м.д.г. Досить поширеною сумою штрафу, призначеною судами за таке діяння, є 100 н.м.д.г. Санкція за ч. 1 ст. 366 КК передбачає розмір цього виду покарання від двох до чотирьох тисяч (станом на 01.01.2021 р. цей розмір складає

від 34 000 до 68 000 гривень). На наше переконання, суди досить активно будуть застосовувати положення ст. 69 КК України (призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом), враховуючи матеріальне становище винної особи. 29,6 % осіб призначалося покарання у вигляді обмеження волі, переважно це обмеження строком на один рік. За ч. 2 ст. 366 передбачено відносно визначену санкцію, тому судами призначалися строки позбавлення волі переважно на два роки. Однак у 95% випадків застосовувалося положення ст. 75 КК, іспитовий строк призначався переважно на один рік.

Суди покладають обов'язки на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням відповідно до ст. 76 КК. Серед них є такі обов'язки:

- періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань апробації (п. 1 ч. 1 ст. 76 КК);

- повідомляти уповноважений орган із питань апробації про зміну місця проживання, роботи або навчання (п. 2 ч. 1 ст. 76 КК);

- не виїжджати за межі України без погодження з уповноваженим органом із питань апробації (п. 2 ч. 3 ст. 76 КК). Серед трьох видів обов'язків найчастіше суди зобов'язують повідомляти уповноважений орган із питань апробації про зміну місця проживання, роботи або навчання.

У 59,4% досліджених вироків призначене додаткове покарання за ст. 366 КК у вигляді позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю. У судовій практиці в разі призначення цього виду покарання відсутній єдиний підхід у формулюванні позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю. У межах судової дискреції визначаються формулювання позбавлення права, які можна виокремити в такі групи:

- 1) позбавлення права обіймати певні посади з позбавленням права обіймати виборчу посаду (8,1 %);

- 2) займати посади, пов'язані зі здійсненням функцій представника влади; займати посади, пов'язані з виконанням функцій представника влади чи органів місцевого самоврядування (5,4 %);

- 3) позбавлення права обіймати посади в органах місцевого самоврядування з позбавленням права обіймати керівні посади в органах місцевого самоврядування (16,2 %);

- 4) позбавлення права займати посади, пов'язані з адміністративно-господарськими і організаційно-розпорядчими функціями. Відповідне фор-

мулювання, застосовуване за визначення додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю, зазначається найчастіше. До цієї категорії можна віднести позбавлення права, які лише виокремлюють та конкретизують окремі функції. В інших вироках, навпаки, зазначають про позбавлення права обіймати посади представника влади, а також посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій (62 %);

5) в інших вироках, які виносилися посадовим особам органів місцевого самоврядування, акцентувалася увага на позбавленні права обіймати посади, пов'язані з виконанням повноважень щодо вчинення нотаріальних дій (8,1 %).

Суд у жодному з цих вироків взагалі не мотивував різні формулювання під час призначення додаткового покарання, хоча у п. 2 постанови Пленуму ВСУ № 37 від 24.10.2003 р. «Про практику призначення судами кримінального покарання» [3] визначено, що суди повинні з усіх питань, пов'язаних із призначенням покарання, належним чином мотивувати у вирокі.

Інші науковці звертали увагу на те, що у правозастосованні немає єдиного узгодженого підходу щодо призначення покарання за службові зловживання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. М.М. Яциніною висловлена наступна пропозиція щодо формулювання покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю: «позбавлення права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності та способу створення» [4, с. 169]. Ми підтримуємо позицію щодо потреби уніфікованого підходу в судовій практиці в разі визначення відповідного виду покарання, оскільки суди на свій розсуд використовують в одних випадках розширене, а в інших – звужене формулювання цього виду додаткового покарання.

Позбавлення права займати взагалі певні чи, наприклад, виборчі посади є загальним формулюванням і, на нашу думку, досить невдалим варіантом, оскільки може обмежувати інші права особи, не пов'язані з попередньою діяльністю. Узагальнений варіант стосовно позбавлення права займати посади, пов'язані з виконанням функцій представника влади чи органів місцевого самоврядування, та ймовірно визначене формулю-

вання пов'язане з дефініцією службової особи, зазначеною у примітці до ст. 364 КК: «службовими особами є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування...». У зв'язку з тим зустрічається у вироках під час призначення додаткового покарання словосполучення «функції представників влади чи місцевого самоврядування».

Суди власне у вироках дотримуються позиції, що посадова особа органів місцевого самоврядування, наділена делегованими повноваженнями на здійснення нотаріальних дій (у 95% випадків це секретар сільської ради), виконує функції органів місцевого самоврядування та організаційно-розпорядчі функції. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» посадова особа місцевого самоврядування – це особа, яка працює в органах місцевого самоврядування і має відповідні посадові повноваження щодо здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій. З метою реалізації обґрунтованості та індивідуалізації покарання доцільно позбавляти права обіймати посади, пов'язані з виконанням функцій, які раніше виконувалися винною особою. Отже, якщо посадова особа місцевого самоврядування має відповідні посадові повноваження у здійсненні організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій, то логічно позбавляти її саме цих функцій, а не адміністративно-господарських функцій, якими за законом вона і не була уповноважена.

Не вважаємо обґрунтованими формулювання «позбавлення права обіймати посади, пов'язані з виконанням повноважень щодо вчинення нотаріальних дій», які зустрічаються у вироках суду. У контексті нашого дослідження здійснення нотаріальних дій є делегованими повноваженнями посадовим особам місцевого самоврядування, тому не виправдано звужувати формулювання позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю до одного з чисельної кількості самоврядних та делегованих повноважень, визначених Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [5].

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю застосовується як додаткове покарання лише в тих випадках, коли вчинення кримінального правопорушення пов'язане з посадою підсудного або із здійсненням ним певної діяльності. Так, ОСОБА_1, до службових обов'язків якої входило посвідчення нота-

ріальних дій відповідно до вимог Закону України «Про нотаріат», у період із 14 до 16 години, перебуваючи в приміщенні Небелицької сільської ради і діючи в інтересах та на прохання місцевої жительки ОСОБА_2, зловживаючи своїм службовим становищем, надала ОСОБА_2 власноручно перед тим надруковані два примірники заповітів від імені ОСОБА_3, яка перебувала в тяжкому стані в реанімаційному відділенні лікарні, за яким остання все своє домоволодіння вартістю 21 222 гривень, заповіла ОСОБА_2. ОСОБА_2 з відома ОСОБА_1 та за її присутності підбила підписи в обох примірниках заповітів від імені ОСОБА_3. Дії ОСОБИ 2 були кваліфіковані за ч. 4 ст. 27 ч. 1 ст. 364, ч. 4 ст. 27 ч. 1 ст. 366, ч. 2, ч. 3 ст. 358 КК України; особа, яка не обіймала посади, пов'язаної зі здійсненням організаційно-розпорядчих функцій, була позбавлена права обіймати посади із зазначеними функціями [6]. Подібне за обставинами провадження розглядалося в іншому суді, за яким особі, що не займала посади в органах місцевого самоврядування, було призначено додаткове покарання – позбавлення права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків строком на два роки (за ч. 4 ст. 27 ч. 2 ст. 364 КК України) та на один рік (за ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 366 КК України) [7].

З огляду на обставини наведених кримінальних проваджень особи не обіймали посад, які наділяли їх виконанням відповідних функцій, але суд із порушенням положення п. 17 Постанови ПВСУ від 2003 р. [3] призначив додаткове покарання до осіб, не пов'язане з їхньою посадою та здійсненням певного виду діяльності.

Суди під час застосування звільнення від відбування основного покарання з випробуванням цієї категорії справ не використовують можливості призначення додаткових покарань у виді штрафу, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю у порядку, передбаченому ст. 77 КК. Під час аналізу судової практики нами визначено вирок, в якому суд взагалі не конкретизував строку додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю в жодному із призначених покарань за сукупністю злочинів. Так, за ч. 1 ст. 364 КК України призначено покарання у вигляді 2 років обмеження волі з позбавленням права займати посади, пов'язані з виконанням функцій представника влади чи

органу місцевого самоврядування зі штрафом у 300 н.м.д.г., що становить 5100 гривень. За ч. 1 ст. 366 КК України призначено покарання у вигляді 1 року обмеження волі з позбавленням права займати посади, пов'язані з виконанням функцій представника влади чи органу місцевого самоврядування. Після застосування ст. 70 КК України призначено остаточне покарання шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим у вигляді 2 років обмеження волі з позбавленням права займати посади, пов'язані з виконанням функцій представника влади чи органу місцевого самоврядування зі штрафом у 300 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 5100 гривень. Після застосування положень, передбачених ст. 75 КК України, ОСОБА_1 звільнена від відбування покарання з випробуванням, встановивши іспитовий строк тривалістю в один рік [8], хоча рішення про позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю має бути чітко сформульоване в резолютивній частині вироку для того, щоб не виникло жодних сумнівів під час виконання останнього.

Висновки. Під час аналізу вироків кримінальних проваджень нами визначено такі особливості призначення покарань та інших форм реалізації кримінальної відповідальності посадовими особами органів місцевого самоврядування, яким делеговано здійснення нотаріальних дій: 1) суди під час призначення зазначеній категорії осіб покарання вважають, що досягнення мети покарання (кари, виправлення особи, загальної та спеціальної превенції) можливе без реального відбування покарання із застосуванням однієї із форм реалізації кримінальної відповідальності – призначенням виду покарання зі звільненням від реального відбування (найчастіше застосування ст. 75 КК України); 2) найпоширенішим є застосування додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю. Формулювання цього виду покарання суд визначає в межах судового розсуду, що потребує упорядкування відповідного питання. Вбачаємо доцільним акцентувати увагу на тому, що за призначення додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати посади, з якими пов'язано вчинення кримінального правопорушення, особа має позбавлятися тих функцій, які вона уповноважена здійснювати у зв'язку із займаною посадою.

Список літератури:

1. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України № 1698-VII від 14.10.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#n336>
2. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо імплементації до національного законодавства положень статті 19 Конвенції ООН проти корупції: Законом № 1261-VII від 13.05.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/746-18#n7>
3. Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова Пленуму Верховного Суду України 24.10.2003 р. N 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03#Text>
4. Яциніна М.-М. С. Зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями за Кримінальним кодексом України (ст. ст. 364, 364-1, 365-2 України): дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Львів, 2021. 241 с.
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Вирок Макарівського районного суду Київської області. Справа №1-10/ 2010 р.
7. Вирок Білопільського районного суду Сумської області. Справа № 1- 98/2008 р.
8. Вирок Олександрівського районного суду Кіровоградської області. Справа № 397/1148/14-к

Chyzykov O.O. PECULIARITIES OF CRIMINAL RESPONSIBILITY IMPLEMENTATION REGARDING TO OFFICIALS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES FOR THE VIOLATION OF NOTARIAL ACTIONS

The article reveals the peculiarities of sentencing and determining other forms of criminal liability to officials of local governments, who are authorized to perform notarial acts. The purpose of the research is to find out the types of punishments and other forms of criminal liability for illegal actions by officials of local governments, authorized to perform notarial acts. During the study of verdicts related to violation of the notary actions by local government officials, 31 criminal proceedings were identified in the period from 2008 to 2021. There were analyzed 54 penalties, which were assigned for a set of criminal offenses defined by Articles 364 and 366 of the Criminal Code of Ukraine and cases that the court qualified under Article 366 (Part1 and Part2) of the CC of Ukraine.

In accordance with Part 1 of Art. 364 of the Criminal Code the court usually imposed alternative types of punishment that are not related to isolation from society for violation of notarial acts by officials of local government bodies. Mostly it is a restriction of liberty: with release from serving of sentences, with probation, with disqualification from hold the certain posts or certain activities for an average of two years. According to Part 2 of Article 364 of the Criminal Code the punishment is imposed in the form of imprisonment. In 90% persons have been released from serving their sentences (application of the provisions of Art. 75 of the Criminal Code took place to change in the laws of 1698-VII dated October 14, 2014, Law No. 1261-VII of 13.05.2014). In the vast majority of cases, the punishment is imposed in the form of fine (66.6%) in accordance with Part 1 of Art. 366 of the Criminal Code of Ukraine. Part 2 of Art. 366 of the Criminal Code provides for a relatively specific sanction, so the courts imposed imprisonment mainly for a term of two years. However in 95% of cases the provision of Art. 75 of the Criminal Code were used, so the probation period was set at only one year. In 59.4% of the investigated sentences, an additional punishment was imposed under Article 366 of the Criminal Code in the form of deprivation of the right to hold certain posts or engage in certain activities.

During the analysis of criminal convictions, the following features were identified: a) When sentencing such category of persons, the courts consider that the achievement of the purpose of punishment – correction of a person is possible without actually serving the sentence. That is, the appointment of one type of punishment with release from actual serving (most often the application of Article 75 of the Criminal Code of Ukraine); b) The definition of additional type of punishment is within the court's discretion, which requires the development of unified approach to the formulation of this punishment type. We consider it appropriate to draw attention to the mandatory deprivation of a person those functions that she/he was authorized in connection with the position held in the imposition of additional punishment in the form of deprivation of the right to hold certain positions and engage in certain activities.

Key words: local governments, notarial acts, criminal liability, punishment, other forms of criminal liability.